

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (43)

**СПЕЦВИПУСК
ДО ТИЖНЯ НАУКИ**

Вінниця – 2023

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
ВИПУСК № 2 (43)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року
Журнал
(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік
Мова видання: українська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 10 від 18 травня 2023 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкара С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 2(43) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2023. 194с.

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

<i>Шершун Галина</i> , Екологічні реформи України на шляху до ЄС	5
--	---

НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

<i>Артемчук Валерія</i> , Освітній проект «Еко-халабуди» шляхи реалізації освіти для сталого розвитку в практику роботи закладу дошкільної освіти	6
<i>Кротюк Марія</i> , Фізичне виховання в закладі дошкільної освіти як основа формування здоров'я дітей дошкільного віку	12
<i>Перожиж Зоряна</i> , Моральне виховання дітей дошкільного віку за допомогою гри	15
<i>Рудь Яна</i> , Підготовка дітей дошкільного віку до школи за допомогою НМК «Буду вправним першачком»	17
<i>Балаба Яна</i> , Історичний вектор розвитку морального виховання дітей дошкільного віку	23
<i>Вознюк Віталіна</i> , Роль родини у формуванні особистості дітей раннього та передшкільного віку	27
<i>Гвоздинська Альона</i> , Предметний світ дітей дошкільного віку через призму інноваційних педагогічних технологій	29
<i>Титаренко Катерина</i> , Творчі ігри як засіб соціалізації дітей старшого дошкільного віку	33
<i>Гуменюк Ольга</i> , Розвиток мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку шляхом вивчення англійської мови	36
<i>Заїкіна Наталія</i> , Особливості ігрової діяльності дітей раннього дошкільного віку	39
<i>Камінська Ангеліна, Токар Любов</i> , Особливості виховання патріотизму у дошкільників в світлі сучасності	42
<i>Ключківська Карина</i> , Розвиток дошкільної освіти у педагогічному просторі України	46
<i>Козинець Олена</i> , Зарубіжний досвід дошкільного виховання	49
<i>Крисько Оксана</i> , Впровадження засобів казкотерапії з метою розвитку мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку	52
<i>Кузнєцова Аліна</i> , Організаційно-педагогічні умови формування у дітей дошкільного віку навичок здорового способу життя	54
<i>Кузьменко Тетяна, Токар Любов</i> , Українська народна іграшка як засіб морального виховання дітей дошкільного віку	56
<i>Купрата Лілія</i> , Розвиток морального виховання дітей дошкільного віку через призму педагогіки Марії Монтессорі	59
<i>Любченко Анна</i> , Особливості спілкування дітей раннього та передшкільного віку у різновікових групах закладів дошкільної освіти	61
<i>Мальченко Марія</i> , Моральне виховання дітей раннього передшкільного віку засобами казки	64
<i>Михальчук Ольга</i> , Становлення і розвиток дошкільної освіти у другій половині XX – початку XXI століття	67
<i>Ольхович Тетяна</i> , Розвиток морального виховання в умовах сучасної дошкільної освіти	70
<i>Погойдаш Вероніка</i> , Сучасні підходи взаємодії дошкільного закладу з родиною	73
<i>Пугаченко Олена</i> , Історичний розвиток гармонійного виховання дітей дошкільного віку	75
<i>Рекута Тетяна</i> , Використання інноваційних педагогічних технологій у логопедичній практиці з дітьми дошкільного віку	79
<i>Скалецька Діана</i> , Засоби масової інформації як фактор впливу на особистість дитини дошкільного віку	81
<i>Чеканцова Зоя</i> , STREAM – освіта дітей дошкільного віку як вектор інтегрованого навчання і виховання	84
<i>Тимошенко Альона</i> , Розвиток естетичного виховання дітей дошкільного віку	87
<i>Мокра Оксана</i> , Адаптація дітей дошкільного віку до навчання в школі шляхом співпраці батьків та закладу дошкільної освіти	89
<i>Федоришин Оксана</i> , Основи економічного виховання дітей дошкільного віку	92
<i>Щербатюк Катерина</i> , Ознайомлення з рідним містом як засіб патріотичного виховання дітей дошкільного віку	94

ПСИХОЛО-ПЕДАГОГІЧНА ЛАБОРАТОРІЯ

<i>Беспечна Анастасія</i> , Національно-патріотичне виховання учнів в системі роботи класного керівника	97
---	----

<i>Дякова Вікторія</i> , Характеристика провідних напрямів формування здорового способу життя школярів у освітньому процесі	100
<i>Зінченко Сніжана</i> , Організація партнерської взаємодії закладів освіти та сім'ї	104
<i>Михальчук Олеся, Мінова Єлизавета</i> , Використання інформаційно-комунікаційних технологій для організації самостійної роботи учнів основної школи в умовах дистанційного навчання	108
<i>Пономаренко Марія, Надкернична Любов</i> , Формування ключових компетентностей молодших школярів в умовах сучасної інноваційної освіти	111
<i>Вацак Крістіна</i> , Криптичне мислення сучасного педагога як складова його професійної компетентності	114
<i>Клименченко Наталія</i> , Комунікативний портрет вчителя	117
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ З ІНОЗЕМНИХ МОВ</u>	
<i>Головська Ірина</i> , Використання техніки колажування у підготовці майбутніх вчителів до інтерактивної взаємодії з учнями на уроці іноземної мови	120
<i>Андрусенко Софія</i> , Тестування як ефективний засіб організації контролю вивчення англійської мови	123
<i>Гуркало Владислава</i> , Україномовні еквіваленти англійських фразеологізмів з онімів	126
<i>Кушнір Аліна, Вовк Анастасія</i> , The Beatles: Liverpool Accent	130
<i>Поліщук Інна</i> , Ігри як засіб розвитку фонетичної компетентності учнів молодшого шкільного віку ..	132
<i>Синчук Діана</i> , Робота з пісенним матеріалом на уроках іноземної мови як засіб формуванні граматичної компетентності учнів основної школи	137
<i>Хоменко Юлія</i> , Проблематика перекладу політичних текстів	141
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ, ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ</u>	
<i>Василевич Інна, Багрій Тетяна</i> , Розвиток професійної компетентності та практична діяльність вчителя української мови та літератури	145
<i>Козяр Міла</i> , Функціональне навантаження назв тварин в українських народних піснях	148
<i>Собчук Вікторія</i> , Особливості проведення уроків зарубіжної літератури з використанням інтерактивних технологій навчання	151
<i>Сілко Діана</i> , Фольклоризм української літератури як дескриптивний код	154
<i>Яковенко Тетяна, Форостяна Катерина</i> , Фольклорні образи та мотиви у творчості Тараса Шевченка	157
<i>Яременко Ярослава</i> , Образний світ поеми Максима Рильського «Мандрівка в молодість»	161
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА</u>	
<i>Любчик Катерина</i> , Феномен і культурологічна місія проекту «musica sacra ukraine: партесний вимір»	163
<i>Гончар Тетяна, Чорна Наталія</i> , Організація театралізованої діяльності на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО: вітчизняний та зарубіжний досвід	165
<i>Вилко Дарія</i> , Моделювання проблемних ситуацій як ефективний засіб розвитку пізнавальної активності учнів на уроках музичного мистецтва	169
<i>Чеховська Дарина</i> , Педагогічні засади розвитку мотиваційної сфери особистості музично-обдарованих учнів	172
<u>НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ</u>	
<i>Кальніченко Наталія</i> , Особливості викладання методики трудового навчання у студентів педагогічного коледжу з урахуванням вимог НУШ	174
<i>Валевська Ольга</i> , Підходи та стратегії навчання дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти зрівняння методик вітчизняних та зарубіжних дослідників	176
<i>Юртин Вікторія</i> , Підготовка майбутніх вихователів до роботи в умовах інклюзивної освіти	180
<u>ВІДОМІ ІМЕНА</u>	
<i>Козлова Олена</i> , Тема: «Богдан Хмельницький, як політик і людина», практичне заняття	182
<i>Яковенко Тетяна, Форостяна Катерина</i> , Михайло Драї-Хмара як представник українського неокласицизму	186
<i>Цимбал Тетяна</i> , Педагогічна система М. Монтессорі	189
<i>Вимоги до підготовки науково-методичних статей збірника «вісник науково-методичних досліджень» Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу</i>	193

- проводити словникову роботу;
- досліджувати поведінку літературного героя;
- працювати з уривками фільмів, мультфільмів;
- виразно читати твори [2].

За словами І. Небенчук «сучасні комп'ютерні технології – велика допомога учителю літератури. Але ні в якому разі не можна перетворювати урок літератури на перегляд численних презентацій, фільмів тощо. Це лише інструментарій, засіб, який допомагає привернути увагу до художнього тексту. Адже урок літератури – це урок сприйняття мистецтва слова. І тому головними діючими особами мають бути авторський текст і читач» [6].

Висновки. Таким чином, можемо стверджувати, що під час вивчення літератури варто

активніше використовувати інтерактивні технології. Вони збільшують пізнавальну самостійність учнів та мотивують потребу розвитку їхньої читацької культури. Серед інтерактивних форм роботи на уроках зарубіжної літератури поширення набуває навчальна взаємодія учнів у парах, мікрогрупах, групах, що здебільшого застосовується під час пошуку та аналізу інформації, виконання практичних завдань, підготовки різноманітних форм роботи та творчих завдань. З метою надання школярам більших можливостей для спілкування, висловлювання власних почуттів домінантною формою навчання на уроках літератури в усіх класах мають бути інтерактивні технології навчання, під час яких виявляється рівень знань учнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Використання інноваційних технологій при перевірці знань учнів на уроці зарубіжної літератури : веб-сайт. URL: <https://naurok.com.ua/vikoristannya-innovaciy-nih-tehnologiy-pri-perevirki-znan-uchniv-iz-zarubizhno-literaturi-75705.html> (дата звернення 29.04.2023). Назва з екрана.
2. Використання скрайбінгу та бук трейлерів в освітньому процесі : веб-сайт.URL: <https://alina09v.wixsite.com/mysite/buktrejleri> (дата звернення 29.04.2023). Назва з екрана.
3. Гричаник Н.І. Аналіз художнього твору як педагогічна проблема : педагогічний альманах, 2014. Випуск 24. С. 48-52.
4. Лепбук – нова форма організації для розвитку пізнавальної активності учнів і розвитку їхньої самостійності : веб-сайт. URL: <https://vseosvita.ua/library/lepbuk-nova-forma-organizacii-dla-rozvitku-piznavalnoi-aktivnosti-uchniv-i-rozvitku-ihnoi-samostijnosti-7915.html> (дата звернення 10.03.2023). Назва з екрана.
5. Москаленко А. А. Інноваційні технології на уроках зарубіжної літератури : 2019. С. 3-6.
6. Староста В. І., Гардубей М. В. Інтерактивні методи навчання : практичний аспект. Збірник наукових праць ЗОППО. 2017. №1. С. 2-3. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/16019/1/2017_1%2827%29_Starosta_Gardubey_Zaporizka.pdf (дата звернення : 06.03.2023). Назва з екрана.
7. Сухомлинський В. О. Сто порад учителю. Вибрані твори : У 5 т. Т.2. Київ : Рад. школа, 1988. С. 304.

*Стаття надійшла до редакції
19 січня 2023*

ФОЛЬКЛОРИЗМ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЯК ДЕСКРИПТИВНИЙ КОД

УДК 821.161.2:398

СІЛКО ДІАНА

студентка філологічного факультету

Науковий керівник: канд. філол. наук **ПОХИЛЮК О. М.**

викладач Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Анотація. У статті розглянуто, систематизовано та проілюстровано прояви фольклоризму в українській літературі як дескриптивний код, що дає можливість довести походження родо-жанрової та художньо-виразальної систем із синкретичних магічних текстів. Марковано передвісники формування цих систем. Встановлено основні прийоми, за допомогою яких здійснювався перенос уснопоетичних

елементів до художньої літератури. За посередництва літературних творів відновлено контекст побутування деяких типів українських фольклорно-магічних текстів.

Ключові слова: фольклоризм, література, філогенез, дескрипція, код, синкретизм, замовляння.

Вступ. Питання про фольклоризм української літератури порушується час від часу, зазвичай в контексті одного твору або творів одного автора чи періоду. Заслужують на увагу дослідження «Фольклоризм як визначальний стильовий засіб в українській прозі першої половини XIX століття» Жанни Янковської, «Міфологічний фольклоризм в українській літературі початку XX століття (на матеріалі творів Ольги Кобилянської, Михайла Коцюбинського, Лесі Українки)» Руслана Марківа, «Фольклоризм козацьких літописів: джерела і художній дискурс» Тетяни Пастух. Однак комплексного дослідження фольклоризму як дескриптивного коду української літератури досі не було здійснено. При цьому достатньо взяти літературні твори, віднайти у них магічні тексти, реконструювати обрядовий контекст та співставити із фольклорними творами, тобто реалізувати філогенетичний принцип аналізу компаративним шляхом, чого не було здійснено у названих вище публікаціях.

У дискурсі української літератури різних періодів помітне домінування того чи іншого типу фольклоризму. Так, наприклад, давній літературі притаманне вкраплення оригінальних фольклорних творів, мотивів, образів із орнаментальною метою. У добу романтизму внаслідок зближення уснопоетично та літературної традицій відбувалася стилізація авторських творів під фольклорні завдяки запозиченню сюжетів та символів. У XX ст. осмислення фольклору стає ґрунтовнішим і набуває більш вигадливих форм, що вимагають глибокого знання української культури, зокрема міфології, і розуміння національної картини світу. У літературі XXI ст. фольклоризм літератури найчастіше набуває форми символу, який можна дешифрувати безкінечно. Однак і досі залишається поза науковою увагою питання про *походження* самих цих художніх засобів, які виступають містками між фольклором та літературою. Цю теоретичну проблему можемо пов'язати із недостатнім дослідженням найдавнішого синкретичного за своєю природою корпусу фольклору, а саме магічних текстів.

Замовляння як фольклорні тексти досі ставали об'єктом дослідження передусім у зв'язку

зі своїм призначенням. Диференційовані за цією ознакою, вони були об'єктом досліджень поверхових і не розглядалися як архаїчні витoki родожанрової системи українського фольклору та літератури, і, тим паче, як прародителі художньо-зображальних засобів. На сьогодні не знайдено жодної публікації щодо функціонування народно-магічних текстів у літературних текстах. Тому постановка проблеми постає складним, але цілком посильним завданням. Цим зумовлена *актуальність* обраної теми.

Мета статті – описувати фольклорний код в українській літературі. Основними *завданнями* дослідження є: з'ясування специфіки переродження замовлянь в інші фольклорні та літературні жанри, визначення критеріїв наукового підходу до вивчення проблеми художньої інтерпретації замовлянь в літературних творах, характеристика причин, які зумовлюють формозмістову мінливість магічних жанрів та можливість використання їх у літературі.

З огляду на те, що магічні тексти є архаїчними і синкретичними (дородовими, дожанровими), постає питання про їхню роль у становленні сучасної типологічної системи класифікації художніх вербальних творів. Для цього розглянемо детальніше структуру магічного тексту. Оскільки магія відрізняється від інших галузей культури своїм практичним призначенням, основною розрізнявальною рисою її назвемо *інтенцію (намір)*. Водночас оскільки магія належить до культури, їй притаманна і *художність*. Таким чином виходить, що магічні формули – це художньо оформлені наміри. У такому найзагальнішому вимірі під це визначення підпадає замовляння, структуру якого В. Жайворонок визначає як вступ (зачин), побажання, порівняння реального з ідеальним, закінчення (закріплення) формули [3, с. 234]. У такому повному вигляді замовляння відомі нині рідко. Такі «класичні» тексти типувалися зазвичай за своїм призначенням на лікувальні, любовні, господарські, демонологічні, тобто вирішували найпростіші і найзрозуміліші завдання: позбавити хвороби, привернути чиюсь увагу, встановити необхідні стосунки із надприродними силами тощо.

Через контакти із іншими народами,

наприклад, із греками, на територію Київської Русі проникали нові мотиви і уявлення. Так, наприклад, за допомогою договорів русів із греками привнесені були клятви і присяги, тобто звичай свідчитися іменем бога або чимось дорогим (наприклад, власним життям чи здоров'ям). Людський мозок неможливо начисто переписати в одну мить під новий світогляд, тому усі такі нашарування утворювали палімпсести у свідомості українців. У зв'язку з цим відколовся «зачин» замовлянь і дав початок божбі («*Богом свідчуся, що сьогодні з ним і не говорила*» [1, с. 401]), клятвам («*Богом тобі кленуся, що я не хотів*» [1, с. 34]), присягам («*Якщо ми не дотримаємо попереду сказаного... то будемо прокляті богом, в якого віруємо, в Перуна і в Волоса, бога худоби, і хай зробимося жовті, як золото, і будемо посічені власною зброєю*» [5, с. 45]), які сконцентрували семантику цілого замовляння до кількох слів. Із християнством був привнесений мотив розплати (відплати) за погані та хороші вчинки, що відкололо від замовлянь компонент «побажання» (добре чи зле, залежно від суб'єктивної оцінки чийхось вчинків). Часто з ним фіксується й компонент «порівняння реального з ідеальним», який традиційно слугує основним «механізмом» дії магії. Звідси ж беруть початок і етикетні формули, які мали на меті соціотворчу функцію.

Паралельно із християнськими нашаруваннями витіснявся зі свідомості у підсвідомість утилітарний елемент (інтенція), перетворюючись залежно від рівня естетичності на заботони, календарно-обрядову, родинно-обрядову творчість тощо. Таким чином на перший план виходила орнаментальна функція словесних творів. Людський фактор зробив своє діло і у процесі змагання талантів література стала авторською. За великого нагромадження різноманітних текстів виникла потреба у їхній класифікації і виявилось, що існує кілька родів літератури, безліч жанрів, проте не слід забувати, що всі вони постали із синкретичного замовляння.

Живучість та здатність до численних трансформацій замовляння зумовлені тим, що в них закладено достатньо продуктивні моделі мислення, актуальні і зараз. Ці моделі естетичного мислення ми називаємо тепер тропами. Серед них виділимо персоніфікацію, паралелізм, метафору, символ, відомі магії і широко представлені в її текстах. Так, наприклад, персоніфікували хвороби, місяць, зорі, сонце тощо з метою

встановлення з ними «людських» договірних стосунків: «*Золотниче, золотниче, добрий чоловіче! Ти тут не уживай, червону кров не спивай! Іди на Чорне море, там, де ніхто не ходить, де кури не запівають, де люди не зачувають, де дзвони не надзвонюють, де голос не заносять. Там для тебе чорні столи чорними скатертями застелені, чорні миски, чорні ложки накладені, чорна страва насиплена. Там то уживай, та й сюди до Івана не вертай! Бо тут сидить Михаїл на воротах у червоних чоботях*» [4, с. 129].

Паралелізм був і є стрижневим принципом магичного тексту, реалізованим часто у формі зіставної конструкції «як..., так би й...»: «Ти, місяцю, Адаме, молодик: Питай ти мертвих і живих: у мертвого зуби болять?» – «У мертвого зуби ніколи не болять: кості задубіли, зуби заніміли, ніколи не будуть боліть». – «Даруй, Господи, щоб і у мене, раба Божого, народженого, молитвяного, хрещеного зуби заніміли, ніколи не боліли!» [2, с. 6]

Метафора як словосполучення у переносному значенні є нормою для магичного тексту, виходячи з міркувань щодо персоніфікації. Вербальний символ як заміник матеріального предмета у магії набуває особливого значення. Таким чином, основні сучасні тропи функціонували вже у дохристиянських архаїчних магичних текстах. Тому не викликає подиву той факт, що ці художні засоби й стали тими «містками», які з'єднали фольклор у його класичному розумінні із авторською літературою. Тоді розуміння фольклоризму літератури як дескриптивного коду набуває актуальності, оскільки розкриває глибини до релігійної синкретичної картини світу носіїв мови.

Оскільки розгляд фольклоризму як коду може бути сегментований за функціональними рівнями на сюжетне запозичення, формозмістове наслідування, використання фольклорних тем, ідей, мотивів, переосмислення архетипів в образній системі твору, символічне переосмислення фольклорних міфологічних першоелементів, необхідне розуміння самих принципів магичного мислення, які реалізуються передусім в поняттях персоніфікації, паралелізму, метафори, символу як естетичних маркерів. Розглядаючи у кожному з основних етапів засвоєння літературою фольклору – стилізації, психологічній інтерпретації фольклорних мотивів, переосмисленні народної міфології –

вищезазначені естетичні маркери, ми зможемо реконструювати живе народне побутування замовлянь як контекст, що, в свою чергу, дасть можливість глибше осягнути функцію того чи іншого естетичного маркера у тому чи іншому творі. Завдяки цьому все, що у сучасному літературознавстві називається індивідуально-авторською літературно-психологічною інтерпретацією фольклорного джерела, може бути описане через декодування фольклорно-магічних маркерів як архаїчних естетичних моделей мислення.

Висновки. У результаті проведеного дослідження було вирішено поставлені на його початку завдання. З'ясовано специфіку

переродження замовлянь в інші фольклорні та літературні жанри, що пояснюється синкретизмом магічних текстів, який робить їх високо адаптивними та варіативними. Критеріями наукового підходу до вивчення проблеми художньої інтерпретації замовлянь в літературних творах названо естетичні маркери персоніфікації, паралелізму, символу, завдяки яким можна реконструювати філогенетичний контекст. З огляду на це, причинами, які зумовлюють формозмістову мінливість магічних жанрів та можливість використання їх у літературі, названо передусім ці ж естетичні маркери як продуктивні і досі моделі магічного та естетичного мислення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Драматичні твори: антологія / уклад. О. М. Савченко. Київ : Елібре, 2008. 608 с.
2. Ефименко П. Сборник малороссийских заклинаний. Москва : Катков и Ко, 1874. 70 с.
3. Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури : Словник-довідник. Київ : Довіра, 2006. 703 с.
4. Москаленко М. Н. Українські заговляння. Київ : Дніпро, 1993. 307 с.
5. Чижевський Д. І. Історія української літератури (від початків до доби реалізму) / Дмитро Іванович Чижевський. – К. : Видавничий центр «Академія», 2003. – 568 с. – (Альма-матер)

*Стаття надійшла до редакції
14 квітня 2023*

ФОЛЬКЛОРНІ ОБРАЗИ ТА МОТИВИ У ТВОРЧОСТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

УДК 821.161.2.09 шевченко:398

ЯКОВЕНКО ТЕТЯНА

*кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

ФОРОСТЯНА КАТЕРИНА

*здобувачка освітнього ступеня «бакалавр»
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

Анотація. У статті розкривається вплив українського фольклору на творчість Тараса Шевченка, аналізуються його твори в аспекті поетики народної творчості та міфологізації України, досліджуються особливості творення українського національного міфу заради пробудження національної самоповаги у своїх співвітчизників.

Ключові слова: Тарас Шевченко, література, Кобзар, твори, поет, український національний міф.

Актуальність. Тарас Григорович Шевченко — центральна постать українського літературного процесу XIX ст. Його творчість мала вирішальне значення в становленні й розвитку нової української літератури, утвердивши в ній загальнолюдські демократичні цінності та піднісши її до рівня передових літератур світу. У своїй поезії Шевченко

звернувся до тем, проблем та ідей (соціальних, політичних, філософських, історичних, художніх), які до нього ще не порушувалися в українській літературі або порушувалися надто несміливо й соціально обмежено. Його поетична творчість міцно корениться в природному ґрунті народної пісні, з якої виросло все українське письменство